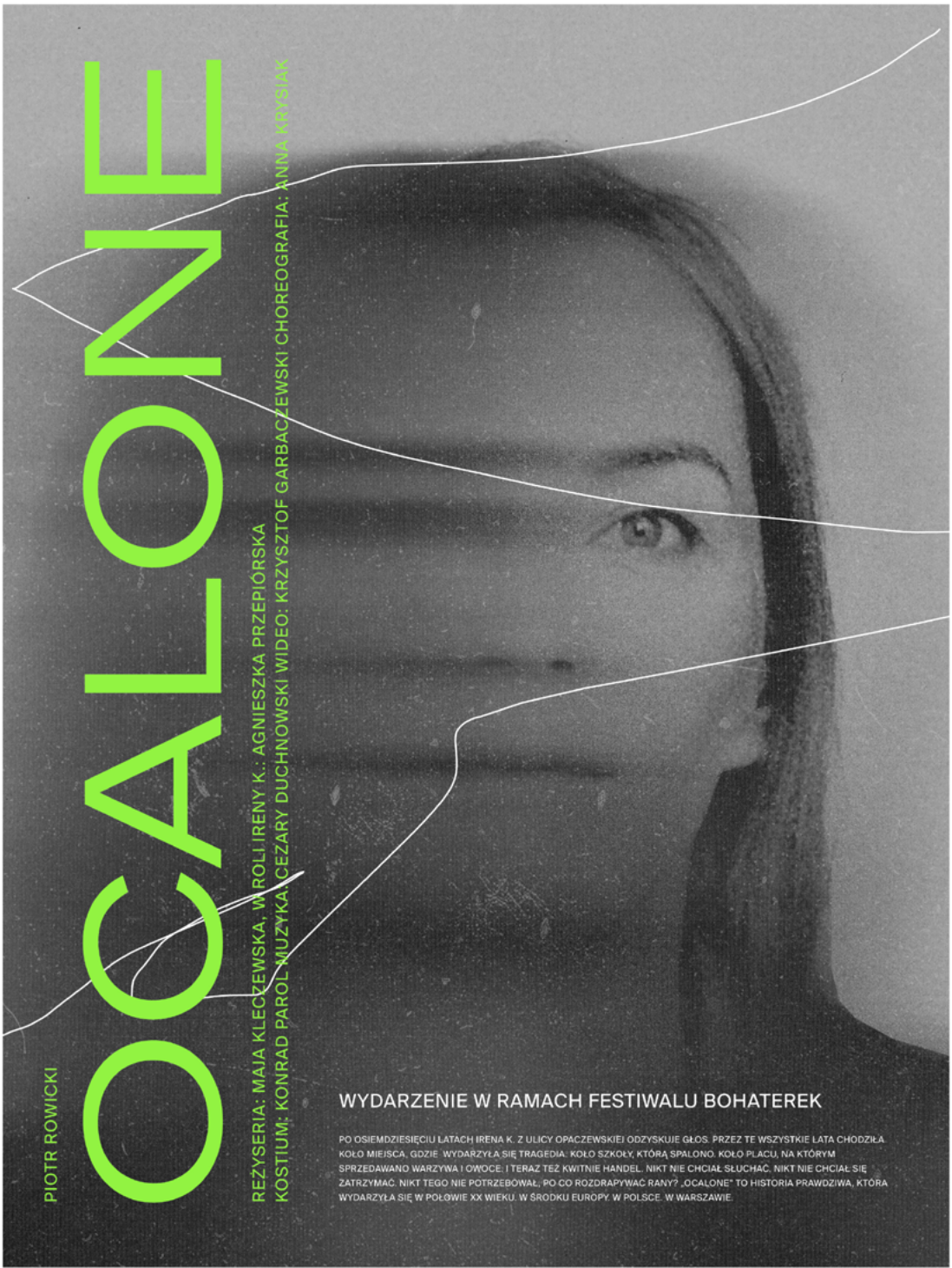

powszechny

OCALONE

PIOTR ROWICKI

REŻYSERIA: MAJA KLECZEWSKA, W ROLI IRENY K.: AGNIESZKA PRZEPIÓRSKA
KOSTIUM: KONRAD PAROL, MUZYKA: Cezary Duchnowski, WIDEO: KRZYSZTOF GARBACZEWSKI, CHOREOGRAFIA: ANNA KOTYŚ

WYDARZENIE W RAMACH FESTIWALU BOHATEREK

PO OSIEMDZIESIECIU LATACH IRENA K. Z ULICY OPACZEWSKIEJ ODZYSKUJE GŁOS. PRZEZ TE WSZYSTKIE LATA CHÓDZIŁA KOŁO MIEJSCA, GDZIE WYDARZYŁA SIĘ TRAGEDIA. KOŁO SZKOŁY, KTÓRĄ SPALONO. KOŁO PLACU, NA KTÓRYM SPRZEDAWANO WARZYWA I OWOCE. I TERAZ TEŻ KWITNIE HANDEL. NIKT NIE CHCIAŁ SŁUCHAĆ. NIKT NIE CHCIAŁ SIĘ ZATRZYMAĆ. NIKT TEGO NIE POTRZEBOWAŁ, PO CO ROZDRAPYWAĆ RANY? „OCALONE” TO HISTORIA PRAWDZIWA, KTÓRA WYDARZYŁA SIĘ W POŁOWIE XX WIEKU. W ŚRODKU EUROPY. W POLSCE. W WARSZAWIE.

KRAJOWY PLAN ODBUDOWY

Sfinansowane przez Unię Europejską NextGenerationEU

ORGANIZATOR

Dom Spotkań z Historią

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

PARTNERZY

OKO Ośrodek Kultury i Dziedzictwa

karta pracy

Zestaw zadań do samodzielnej pracy.

CZĘŚĆ I PRZED SPEKTAKLEM (PRZYGOTOWANIE I MAPOWANIE)

Celem zadań jest zbudowanie kontekstu historyczno-przestrzennego, oswajenie uczniów ze specyfiką narracji teatralnej oraz uwrażliwienie ich na warszawski palimpsest (ślady nieistniejącego miasta).

■ Zadanie 1 (Terenowo-badawcze): Warszawski palimpsest – ślad pod stopami

Kontekst

Monodram Ocalone dotyczy pamięci miejsc, w których codzienność została gwałtownie przerwana. Współczesna Warszawa (szczególnie Muranów i Śródmieście Północne - getto) to miasto wzniesione na gruzach.

Instrukcja

1. Skorzystaj z internetowych map historycznych (np. portal warszawa1939.pl, aplikacja Wasza Warszawa Domu Spotkań z Historią lub mapa getta warszawskiego Centrum Badań nad Zagładą Żydów, strona Muzeum Dulag 121).

1a. Możliwy wariant, odwiedź Muzeum Dulag 121 w Pruszkowie, obejrzyj wystawę, wybierz jedno miejsce związane z losami mieszkańców Warszawy.

2. Wybierz jeden konkretny punkt na mapie dzisiejszej Warszawy (np. ul. Chłodna i kładka, plac Grzybowski, skrzyżowanie Żelaznej i Nowolipia, ul. Waliców, okolice ul. Miłej, ul. Opaczewska i teren dawnego Zieleniaka przy Grójeckiej (dziś okolice Bazaru Banacha).

3. Wykonaj Kartę Pamięci Miejsca: (przykładowe pytania)

Kto mieszkał / co znajdowało się pod tym adresem? (Jaki zakład rzemieślniczy, kamienica, czyje mieszkanie?)

Co stało się z tym miejscem w czasie wojny?

Zrób współczesne zdjęcie tego miejsca (lub odzyskaj je w Google Street View) i zestaw je z fotografią archiwalną.

3a. Detektyw historii.

Zbadaj swoją drogę do szkoły okiem historyka. Wybierz jedno miejsce, zrób jego współczesne zdjęcie, poszukaj informacji o jego historii w archiwach dostępnych w sieci i stwórz kartę miejsca. Następnie odpowiedz na pytanie:

W jaki sposób codzienna przestrzeń, obok której przechodzimy w drodze do szkoły, przechowuje ukrytą pamięć swoich dawnych mieszkańców?

■ Zadanie 2 (Warsztat widza): Ciało, głos i cisza – słownik teatralny Mai Kleczewskiej

Kontekst

Maja Kleczewska w wielu swoich inscenizacjach odchodzi od tradycyjnego teatru dramatycznego na rzecz teatru postdramatycznego, w którym rytm, pauza, oddech i ciało aktora mają znaczenie równie istotne jak wypowiedzane słowa.

Instrukcja:

Zapoznaj się z krótkim pojęciownikiem teatralnym i zanotuj swoje intuicje przed wejściem na widownię:

Monodram: spektakl jednego aktora – z kim w rzeczywistości rozmawia bohaterka, skoro na scenie jest sama? Czy jej partnerem staje się widz?

Somatyzacja pamięci: zjawisko, w którym ciało reaguje na wspomnienie traumy (np. skurcz gardła, drżenie, bezruch).

Pauza / elipsa: świadome zamknięcie aktorki lub urwanie zdania.

Zadanie obserwacyjne na czas spektaklu

Wybierz jeden element pozasłowny (np. ruch dłoni aktorki, sposób operowania ciszą, zmiany natężenia światła) i obserwuj go ze szczególną uwagą podczas przedstawienia.

CZĘŚĆ II

PO SPEKTAKLU (DEKOMPRESJA, POGŁĘBIENIE I ODBIÓR HISTORII)

Zadania po spektaklu pozwalają nazwać silne emocje estetyczne, a następnie przekształcić je w krytyczną refleksję nad historią Warszawy oraz etyką pamiętania.

■ **Zadanie 3 (Mikroesej / Wypowiedź pisemna): Głos, który przetrwał**

Kontekst

W monodramie *Ocalone* padają słowa o niemożności opowiedzenia tego, co się wydarzyło.

Instrukcja

Napisz krótką pracę pisemną (250–350 słów), wybierając jeden z poniższych tematów:

o Opcja A (polonistyczna): Jakimi środkami Maja Kleczewska buduje opowieść o doświadczeniu, o którym przez dekady milczano? Co zyskuje, a co traci, rezygnując z patosu? Odwołaj się do konkretnej sceny, pauzy lub gestu ze spektaklu.

o Opcja B (varsavianistyczna): „Warszawa jako ciało z bliznami”. Zinterpretuj to zdanie w odniesieniu do monodramu i architektury współczesnej stolicy. Jak spektakl zmienia sposób, w jaki patrzysz na ulice dawnej dzielnicy północnej?

■ **Zadanie 4 (Herstoryczne): Przywracanie imion – głos z Archiwum Ringelbluma**

Kontekst:

Oficjalna historia wojennej Warszawy przez dekady skupiała się na działaniach militarnych, dowódcach i bitwach, spychając na margines kobiece doświadczenie codzienności: zdobywanie pożywienia, troskę o dzieci, walkę z głodem, utratę tożsamości i przemoc.

Instrukcja:

1. Wejdź na portal edukacyjny Żydowskiego Instytutu Historycznego (np. cbj.jhi.pl lub portal Delet), odwiedź Muzeum Dulag 121, albo skorzystaj z Archiwum Historii Mówionej Domu Spotkań z Historią.

2.Odszukaj jedno kobiece świadectwo z Podziemnego Archiwum Getta Warszawskiego (Archiwum Ringelbluma) lub z relacji dotyczących Powstania Warszawskiego.

3.Zredaguj „Kapsułę Pamięci Warszawianki”:

Imię / Kim była przed 1939 r.: (zawód, rodzina, gdzie mieszkała w Warszawie).

Jeden cytat: zdanie z jej zapisków, które dotyka zwykłej, cielesnej codzienności (głód, chłód, ubranie, relacje z bliskimi, tęsknota za przedwojenną codziennością).

4a. Przedmiot-świadek:

Odwiedź Muzeum Dulag 121. Wybierz jeden przedmiot z ekspozycji (np. chustkę, misę, bilet tramwajowy lub garnek) i poznaj jego historię. Zastanów się, jaką rolę przedmioty codziennego użytku odgrywają w relacjach świadków. Następnie stwórz opowieść z perspektywy wybranego przedmiotu.

Zadanie 5 (Twórczo-społeczne): Być „świadkiem świadka” tu i teraz

Kontekst:

Elie Wiesel pisał, że każdy, kto słucha świadka, sam staje się świadkiem. Monodram stawia widza w roli osoby współodpowiedzialnej za przekaz.

Instrukcja:

Zaprojektuj jednostronicową ulotkę, plakat cyfrowy lub krótki post edukacyjny (np. na profil samorządu szkolnego), który odpowiada na pytanie:

Jak współczesna młodzież w Warszawie może dbać o pamięć, unikając rutyny i pustych rocznicowych haseł?

Skup się na konkretnym, lokalnym działaniu (np. wirtualny spacer śladami ocalałych kobiet, dbałość o lokalne miejsca pamięci, reagowanie na współczesną mowę nienawiści i wykluczenie w przestrzeni miejskiej).

scenariusz: **Katarzyna Szczudlińska**
opracowanie graficzne: **Agata Konarska**

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa
Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

powszechny